

Suriname en de Nederlandse Antillen in oorlogstijd

Omdat Suriname en de Nederlandse Antillen deel uitmaakten van het Koninkrijk der Nederlanden, waren zij ook officieel in oorlog met Duitsland en Japan. Veel gevochten is er echter niet.

Toch waren deze koloniën in 'de West' erg belangrijk voor de oorlogvoering. Suriname was leverancier van zestig procent van het bauxiet waaruit aluminium voor de Amerikaanse vliegtuigen werd gehaald. En de Britse luchtmacht was voor tachtig procent afhankelijk van de olieraffinaderijen van Curaçao en Aruba. Dat was voor de Duitsers voldoende reden om met onderzeeërs de verbindingen naar deze gebieden te ontregelen. Begin 1942 beschoten Duitse onderzeeërs tot tweemaal toe de olie-installaties op de Antillen; de schade bleef beperkt tot enkele gezonken olietankers.

Op de Antillen werden al in mei 1940 Britse troepen gestationeerd. Suriname bleef echter bijna onbeschermd, bewaakt door slechts een paar honderd militairen. Nadat ook de Verenigde Staten bij de oorlog betrokken waren geraakt, zonden zij troepen om Suriname en de Antillen te verdedigen. De komst van de Amerikanen bracht veel geld en luxeartikelen naar het straatarme Suriname. Maar er waren ook wrijvingen, omdat de blanke Amerikanen neerkeken op de gekleurde Surinamers.

Over het algemeen was de betrokkenheid in Suriname en de Antillen bij de oorlog in het verre Nederland gering. Uit Nederland gevluchte joden werden er slechts mondjesmaat opgenomen. De gouverneurs hielden uit angst voor onrust en grote kosten de boot af. En ook de Nederlandse regering in Londen maakte er niet veel werk van. Al met al werden er enkele honderden joden in de West gehuisvest. Een poging om een algemene dienstplicht in te voeren stuitte op veel weerstand. Uiteindelijk werden er alleen vrijwilligers gevraagd voor de strijd in Nederlands-Indië. Daarvoor meldden zich slechts een paar honderd mannen. Surinaamse en Antilliaanse mannen die zich aanmeldden voor de Prinses Irene Brigade in Engeland kregen nooit een antwoord. Na de oorlog bleek dat de minister van Oorlog (Van Boeyen) bang was dat de zwarte Surinamers aanstoot zouden geven aan de blanke vrijwilligers uit Zuid-Afrika.

Zo bleek het gevoel van geringe betrokkenheid wederzijds. Veel aandacht besteedde de regering in Londen niet aan de gebiedsdelen in de West. Slechts eenmaal kwam er een lid van de koninklijke familie naar Suriname: Juliana bezocht het land in november 1943.